

Kmetijski inštitut Slovenije

KAKOVOST SEMENSKEGA IN SADILNEGA MATERIALA

SLUŽBA ZA URADNO
POTRJEVANJE SEMENSKEGA
IN SADILNEGA MATERIALA
KMETIJSKIH RASTLIN

Služba za uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin (SUP) je samostojna organizacijska enota Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS), ki je bila ustanovljena leta 2013 in ima sedež na inštitutu.

SUP kot organ za potrjevanje deluje na podlagi javnega pooblastila MKGP – Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) za vodenje in odločanje v postopku uradne potrditve semenskega materiala kmetijskih rastlin. Naloge izvaja skladno z zahtevami predpisov s področja trženja semenskega materiala kmetijskih rastlin, varstva in registracije sort rastlin in zdravstvenega varstva rastlin.

SUP združuje dejavnosti, ki potekajo neodvisno od ostalih aktivnosti KIS, in sicer:

- **uradno potrjevanje semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin:**
 - seme poljščin (žita, krmne rastline, pesa, oljnice, predivnice),
 - seme zelenjadnic,
 - semenski krompir,
 - trta,
 - sadne rastline in
 - hmelj;
- **analize kakovosti semena** v Semenskem laboratoriju,
- **naknadna kontrola** semenskega materiala kmetijskih rastlin (seme poljščin, zelenjadnic in semenski krompir) ter
- **hranjenje standardnih vzorcev semena** (poljščine, zelenjadnice).

V sklopu SUP deluje **Laboratorij za kontrolo kakovosti semena** (Semenski laboratorij), edini laboratorij za kontrolo kakovosti semena v Sloveniji, ki je član mednarodnega združenja ISTA (International Seed Testing Association) in je akreditiran v skladu z zahtevami ISTA akreditacijskega standarda (standard z zahtevami za usposobljenost preskuševalnih laboratorijev, soroden standardu ISO 17025).

Posevek semenske koruze

Uradno potrjevanje

Postopek uradne potrditve semenskega in sadilnega materiala kmetijskih rastlin se izvaja pri pridelovalcih oz. prijaviteljih, ki v uradno potrditev prijavijo:

- **semenske posevke,**
- **partije semena** in
- enote pridelave za **sadilni material** pri trti, sadnih rastlinah in hmelju.

Postopek uradne potrditve se izvaja v skladu s pravilniki o trženju semenskega in sadilnega materiala, ki predpisujejo tehnične in fitosanitarne zahteve za pridelovanje, pripravo za trg in trženje materiala.

Postopek uradne potrditve izvajamo pri:

- poljščinah (žita, krmne rastline, pesa, oljnice, predivnice),
- semenskem krompirju,
- zelenjadnicah,
- trti,
- sadnih rastlinah in
- hmelju.

Semenski posevek turškega fižola

Pri poljščinah in semenskem krompirju morajo biti **vsi semenski posevki** in **partije semena**, ki so namenjene za semensko pridelavo, **uradno potrjene/certificirane** s strani SUP.

Pri zelenjadnicah, trti, sadnih rastlinah in hmelju se **poleg uradno potrjenega/certificiranega materiala** (pod nadzorom SUP) lahko prideluje in trži tudi semenski oz. sadilni material **kategorije standard** (pod nadzorom fitosanitarne inšpekcije – FSI).

Uradno potrjevanje poteka na podlagi prijave pridelovalca oz. prijavitelja. Obrazci so dostopni na spletni povezavi https://www.kis.si/SUP-Podrocja_dela_in_obrazci/. Vsak pridelovalec oz. prijavitelj mora biti vpisan v FITO register pri UVHVVR. Uradne preglede

in vzorčenja prijavljenega materiala izvajamo **uradni pregledniki in uradni vzorčevalci SUP**, lahko pa tudi **pregledniki in vzorčevalci pod uradnim nadzorom**, ki jih usposobi in nadzira SUP. Ob izpolnjevanju predpisanih zahtev izdamo na SUP prijavitelju za prijavljen material uradne etikete (rastlinske potne liste) ter potrdila o uradni potrditvi semenskega oz. sadilnega/razmnoževalnega materiala.

Trsnica – certificirane trsne cepljenke

Analize kakovosti semena

Analize kakovosti semena opravlja akreditirani Semenski laboratorij. Analize izvajamo za različne namene:

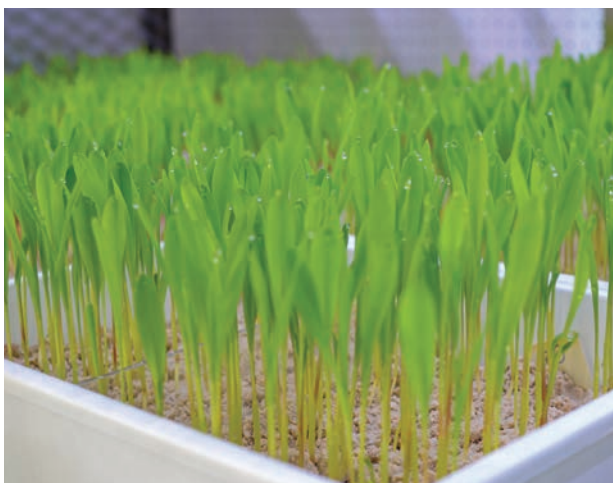
- uradno potrjevanje semenskega materiala,
- nadzor kakovosti semena na trgu (inšpekcijsko odvzeti vzorci),
- izvoz semena v EU in izven,
- hranjenje standardnih vzorcev ali
- za potrebe zainteresirane javnosti.

Več informacij o Semenskem laboratoriju:
https://www.kis.si/Semenski_laboratorij_1/.

Naknadna kontrola

Na SUP izvajamo naknadno kontrolo, ki poteka na določenem **deležu partij semenskega materiala**, ki se trži, in sicer pri:

- **poljščinah** (žita, krmne rastline, pesa, oljnice in predivnice),
- **zelenjadnicah** in
- **semenskemu krompirju**.

Klice koruze

Z naknadno kontrolo preverjamo izpolnjevanje zahtev glede **kakovosti semenskega materiala** pri materialu, **ki se trži na območju Republike Slovenije** (pridelan in uradno potrjen v RS; vnos iz drugih držav).

Vzorčenje

Vzorče semena za izvedbo naknadne kontrole odvzamejo:

- **uradni vzorčevalci SUP** (za material, pridelan in uradno potrjen na območju RS) ali
- **pristojni inšpektorji** (za material, pridelan in uradno potrjen v drugih državah).

Preverjanje kakovosti

Izpolnjevanje zahtev preverjamo na dva načina:

- **laboratorijska analiza kakovosti semena**, s katero se skladno z zahtevami posameznega pravilnika o trženju semena lahko preverja:
 - čistota semena,
 - kalivost,
 - prisotnost semena drugih vrst rastlin,
 - vlaga in
 - zdravstveno stanje semena;
- **poskus na kontrolnem polju**, kjer se preverja:
 - sortna ali vrstna pristnost,
 - sortna čistost in
 - zdravstveno stanje (pri semenskem krompirju).

Hranjenje standardnih vzorcev

Hranjenje uradnih standardnih vzorcev semenskega materiala izvajamo v skladu z Zakonom o semenskem materialu kmetijskih rastlin in Zakonom o varstvu novih sort rastlin.

Med standardnimi vzorci hranimo:

- **zavarovane sorte**,
- sorte vpisane v **sortno listo RS** in
- sorte iz **skupnih EU katalogov sort poljščin in zelenjadnic**, ki se pridelujejo in tržijo v slovenskem prostoru.

Standardne vzorce sejemo/sadimo z namenom, da se pri vegetacijskem poskusu preveri, ali vzdrževalci sorte vzdržujejo sorto tako, da tekom let ne pride do sprememb lastnosti sorte, in ali je semenski material, ki je na trgu, identičen sorti, ki je označena na pakiranju semenskega materiala. Tako je vsakemu končnemu uporabniku semenskega materiala zagotovljeno, da je semenski material sorte, ki jo kupi, dejansko sortno pristen. Standardni vzorci se uporabljajo tudi za vzporedno setev pri uradnem potrjevanju in pri naknadni kontroli semenskega materiala kmetijskih rastlin.

Standardni vzorec semena hibridne detelje

Kmetijski inštitut Slovenije
**Služba za uradno
potrjevanje semenskega
in sadilnega materiala
kmetijskih rastlin**

Hacquetova ulica 17
1000 Ljubljana
T: 01 280 52 62
E: uros.benec@kis.si

www.kis.si